Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

12 päivänä marraskuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kansainvälistä suojelua hakevat henkilöt – Direktiivi 2013/33/EU – 20 artiklan 4 ja 5 kohta – Majoitustiloja koskevien sääntöjen vakavat rikkomiset ja törkeän väkivaltainen käyttäytyminen – Sen oikeuden ulottuvuus, joka jäsenvaltioilla on määrittää sovellettavat seuraamukset – Ilman huoltajaa oleva alaikäinen – Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittaminen tai peruuttaminen

Asiassa C-233/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka arbeidshof Brussel (Brysselin työoikeudellisten asioiden ylioikeus, Belgia) on esittänyt 22.3.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 29.3.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Zubair Haqbin

vastaan

Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti R. Silva de Lapuerta, jaostojen puheenjohtajat J.-C. Bonichot, M. Vilaras (esittelevä tuomari), M. Safjan ja S. Rodin sekä tuomarit L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C. Toader, D. Šváby, F. Biltgen, K. Jürimäe ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: apulaiskirjaaja M.-A. Gaudissart,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.3.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Zubair Haqbin, edustajinaan B. Dhont ja K. Verstrepen, advocaten,

– Belgian hallitus, asiamiehinään C. Van Lul, C. Pochet ja P. Cottin, avustajinaan S. Ishaque ja A. Detheux, advocaten,

– Unkarin hallitus, asiamiehinään M. Z. Fehér, G. Koós ja M. M. Tátrai,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja P. Huurnink,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään R. Fadoju, avustajanaan D. Blundell, barrister,

– Euroopan komissio, asiamiehinään M. Condou-Durande ja G. Wils,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.6.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/33/EU (EUVL 2013, L 180, s. 96) 20 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Zubair Haqbin ja Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers (turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta huolehtiva liittovaltion viranomainen, Belgia) (jäljempänä Fedasil) ja jossa Haqbin on vaatinut Fedasililta vahingonkorvausta tämän kahdesta päätöksestä, joilla Haqbinilta evättiin tilapäisesti aineelliset vastaanotto-olosuhteet.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2013/33

3 Direktiivin 2013/33 32 artiklan mukaan tällä direktiivillä on niiden jäsenvaltioiden osalta, joita se sitoo, kumottu ja korvattu turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista 27.1.2003 annettu neuvoston direktiivi 2003/9/EY (EUVL 2003, L 31, s. 18).

4 Direktiivin 2013/33 johdanto-osan 7, 25 ja 35 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(7) Ensimmäisen vaiheen välineiden täytäntöönpanosta tehtyjen arviointien tulosten perusteella tässä vaiheessa on aiheellista vahvistaa direktiivin [2003/9] taustalla olevat periaatteet, jotta kansainvälistä suojelua hakeville henkilöille, jäljempänä ’hakijat’, voidaan varmistaa aiempaa paremmat vastaanottoedellytykset.

– –

(25) Vastaanottojärjestelyjen väärinkäytön mahdollisuutta olisi rajoitettava määrittämällä ne olosuhteet, joissa hakijoille myönnettyjä aineellisia vastaanotto-olosuhteita voidaan rajoittaa tai peruuttaa ne kokonaan, samalla kun kaikille hakijoille varmistetaan kohtuullinen elintaso.

– –

(35) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita. Tämän direktiivin tarkoituksena on ennen kaikkea varmistaa, että ihmisarvoa kunnioitetaan täysimääräisesti ja että perusoikeuskirjan 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 ja 47 artiklan soveltamista edistetään, ja direktiivi on pantava täytäntöön tämän mukaisesti.”

5 Direktiivin 2013/33 1 artiklan mukaan tämän direktiivin tarkoituksena on vahvistaa hakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevat vaatimukset.

6 Direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

d) ’alaikäisellä’ alle 18-vuotiasta kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä;

e) ’ilman huoltajaa olevalla alaikäisellä’ alaikäistä, joka saapuu jäsenvaltioiden alueelle ilman hänestä joko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaisesti vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin hän ei tosiasiallisesti ole tällaisen henkilön huostassa; tämä tarkoittaa myös alaikäistä, joka jää ilman huoltajaa sen jälkeen, kun hän on saapunut jäsenvaltioiden alueelle;

f) ’vastaanotto-olosuhteilla’ kaikkia jäsenvaltioiden tämän direktiivin mukaisesti hakijoiden hyväksi toteuttamia toimenpiteitä;

g) ’aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla’ vastaanotto-olosuhteita, joihin kuuluvat majoitus, ruoka ja vaatetus luontoissuorituksina, rahallisena etuutena tai maksukuponkien muodossa tai niiden yhdistelmänä sekä päivittäisiin menoihin tarkoitettu raha;

– –

i) ’vastaanottokeskuksella’ mitä tahansa paikkaa, jota käytetään hakijoiden joukkomajoitukseen;

– –”

7 Direktiivin 2013/33 8 artiklan, jonka otsikko on ”Säilöönotto”, 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hakija voidaan ottaa säilöön ainoastaan

– –

e) silloin kun se on tarpeen kansallisen turvallisuuden tai yleisen järjestyksen vuoksi;

– –”

8 Direktiivin 14 artiklassa, jonka otsikkona on ”Alaikäisten koulunkäynti ja opiskelu”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on annettava hakijoiden alaikäisille lapsille ja alaikäisille hakijoille mahdollisuus käydä koulua vastaavin edellytyksin kuin omille kansalaisilleen, niin kauan kuin heitä tai heidän vanhempiaan koskevaa maastapoistamistoimenpidettä ei tosiasiallisesti panna täytäntöön. Tällainen koulutus voidaan järjestää vastaanottokeskuksissa.

Asianomainen jäsenvaltio voi määrätä, että mahdollisuus koulunkäyntiin koskee ainoastaan valtion koulutusjärjestelmän mukaista opetusta.

Jäsenvaltiot eivät voi kieltää henkilöä jatkamasta keskiasteen opetuksen seuraamista vain siitä syystä, että hänestä on tullut täysi-ikäinen.

2. Koulunkäynnin aloittamista voidaan lykätä enintään kolmella kuukaudella siitä päivästä, jona alaikäinen teki kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tai se tehtiin hänen puolestaan.

Alaikäisille on tarjottava tarvittaessa valmistavaa opetusta, myös kieliopetusta, silloin kun on välttämätöntä helpottaa heidän koulunkäyntinsä aloittamista ja koulujärjestelmään osallistumista 1 kohdassa tarkoitetun mukaisesti.

3. Jollei 1 kohdassa tarkoitettu koulunkäynti alaikäisen erityistilanteen vuoksi ole mahdollista, asianomaisen jäsenvaltion on tarjottava muita koulutusjärjestelyjä kansallisen lainsäädäntönsä ja käytäntönsä mukaisesti.”

9 Direktiivin 17 artiklan, jonka otsikko on ”Aineellisia vastaanotto-olosuhteita ja terveydenhoitoa koskevat yleiset säännökset”, 1–4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet ovat hakijoiden saatavilla, kun he hakevat kansainvälistä suojelua.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla tarjotaan hakijoille riittävä elintaso, jolla taataan heidän toimeentulonsa ja suojellaan heidän fyysistä terveyttään ja mielenterveyttään.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sama elintaso taataan myös 21 artiklassa tarkoitetuille haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille sekä säilöön otetuille henkilöille.

3. Jäsenvaltiot voivat asettaa kaikkien tai joidenkin aineellisten vastaanotto-olosuhteiden ja terveydenhuollon ehdoksi sen, että hakijalla ei ole riittäviä varoja hänen terveytensä kannalta riittävään elintasoon ja toimeentuloon.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia 3 kohdan säännöksen nojalla, että hakija osallistuu tässä direktiivissä säädettyjen aineellisten vastaanotto-olosuhteiden ja terveydenhuollon kustannuksiin tai maksaa ne kokonaan itse, jos hänellä on siihen riittävästi varoja, esimerkiksi jos hän on ollut töissä kohtuullisen ajan.

Jos käy ilmi, että hakijalla oli riittävästi varoja aineellisten vastaanotto-olojen ja terveydenhuollon kustannusten suorittamiseen silloin, kun näistä perustarpeista huolehdittiin, jäsenvaltiot voivat vaatia hakijalta tästä korvauksen.”

10 Saman direktiivin 18 artiklan, jonka otsikko on ”Aineellisia vastaanotto-olosuhteita koskevat yksityiskohtaiset säännöt”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos asuminen järjestetään luontoissuorituksena, tämän olisi tapahduttava jollain seuraavista tavoista tai niiden yhdistelmänä:

a) tiloissa, joita rajalla tai kauttakulkualueilla tehdyn kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelyn ajan käytetään hakijoiden majoittamiseen;

b) vastaanottokeskuksissa, joiden tarjoama asumisen taso on asianmukainen;

c) yksityiskodeissa, erillisissä asunnoissa, hotelleissa tai muissa hakijoiden majoittamista varten mukautetuissa tiloissa.”

11 Direktiivin 2013/33 20 artiklan, joka on direktiivin III luvun ainoa säännös, otsikko on ”Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittaminen tai peruuttaminen”. Artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa aineellisia vastaanotto-olosuhteita tai asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa peruuttaa ne, jos hakija:

a) poistuu toimivaltaisen viranomaisen määräämästä asuinpaikasta ilmoittamatta tästä kyseiselle viranomaiselle tai ilman lupaa, jos sellaista edellytetään; tai

b) laiminlyö turvapaikkamenettelyyn liittyvän ilmoittautumisvelvollisuutensa tai ei ole noudattanut pyyntöä toimittaa tietoja tai kutsua saapua turvapaikkamenettelyä koskevaan henkilökohtaiseen haastatteluun kansallisessa lainsäädännössä säädetyn kohtuullisen ajan kuluessa; tai

c) on tehnyt myöhemmän, [kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston] direktiivin 2013/32/EU [(EUVL 2013, L 180, s. 60)] 2 artiklan q alakohdassa määritellyn hakemuksen.

Kun hakija on jäljitetty tai hän ilmoittautuu vapaaehtoisesti toimivaltaiselle viranomaiselle a tai b kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, on tehtävä katoamisen syihin perustuva perusteltu päätös rajoitettujen tai peruutettujen aineellisten vastaanotto-olosuhteiden uudelleen myöntämisestä kokonaan tai osittain.

2. Jäsenvaltiot voivat myös rajoittaa aineellisia vastaanotto-olosuhteita, jos ne voivat todeta, että hakija, ilman perusteltua syytä, ei ole tehnyt kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta kyseiseen jäsenvaltioon saavuttuaan heti, kun hakemuksen teon olisi voitu kohtuudella katsoa olevan käytännössä mahdollista.

3. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa aineellisia vastaanotto-olosuhteita tai peruuttaa ne, jos hakija on kätkenyt varoja ja saanut näin ollen aiheetonta etua myönnetyistä aineellisista vastaanotto-olosuhteista.

4. Jäsenvaltiot voivat määrätä seuraamuksia, joita sovelletaan majoitustiloja koskevien sääntöjen vakaviin rikkomisiin sekä törkeän väkivaltaiseen käyttäytymiseen.

5. Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittamista tai peruuttamista taikka tämän artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen seuraamusten määräämistä koskevat päätökset on tehtävä kussakin yksittäistapauksessa erikseen, objektiivisesti ja puolueettomasti ja päätökset on perusteltava. Päätösten on perustuttava erityisesti 21 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden osalta asianomaisen henkilön henkilökohtaiseen tilanteeseen suhteellisuusperiaate huomioon ottaen. Jäsenvaltioiden on aina varmistettava terveydenhuollon saatavuus 19 artiklan mukaisesti sekä varmistettava ihmisarvon turvaava elintaso kaikille hakijoille.

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei aineellisia vastaanotto-olosuhteita rajoiteta tai peruuteta, ennen kuin 5 kohdassa tarkoitettu päätös on tehty.”

12 Direktiivin 2013/33 21 artiklassa, jonka otsikko on ”Yleisperiaate”, säädetään, että jäsenvaltioiden on otettava huomioon haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, kuten alaikäisten ja ilman huoltajaa olevien alaikäisten, erityistilanne kansallisessa lainsäädännössään, jolla tämä direktiivi pannaan täytäntöön.

13 Direktiivin 22 artiklan, jonka otsikko on ”Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden erityisten vastaanottotarpeiden arvioiminen”, 1 kohdan kolmannessa alakohdassa ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. – –

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoille, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, tämän direktiivin mukaisesti myönnettävässä tuessa otetaan huomioon heidän erityiset vastaanottotarpeensa koko turvapaikkamenettelyn ajan, ja huolehdittava heidän tilanteensa asianmukaisesta seurannasta.

– –

3. Ainoastaan 21 artiklassa tarkoitetuilla haavoittuvassa asemassa olevilla henkilöillä voidaan katsoa olevan erityisiä vastaanottotarpeita, ja vain he voivat siten saada tämän direktiivin mukaisesti säädettyä erityistukea.”

14 Direktiivin 2013/33 23 artiklassa, joka koskee alaikäisiä, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu pannessaan täytäntöön tämän direktiivin alaikäisiä koskevia säännöksiä. – –

2. Jäsenvaltioiden on lapsen etua arvioidessaan otettava huomioon erityisesti seuraavat tekijät:

– –

b) alaikäisen hyvinvointi ja sosiaalinen kehitys, ottaen erityisesti huomioon hänen taustansa;

c) turvallisuusnäkökohdat erityisesti silloin, kun on olemassa vaara, että alaikäinen saattaa olla ihmiskaupan uhri;

– –”

15 Direktiivin 24 artikla puolestaan koskee ilman huoltajaa olevia alaikäisiä, ja sen 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Ilman huoltajaa olevat alaikäiset, jotka tekevät kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, on siitä lähtien, kun heille on myönnetty pääsy jäsenvaltion alueelle, siihen asti, kun heidän on lähdettävä siitä jäsenvaltiosta, jossa kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tehtiin tai sitä käsitellään, sijoitettava:

– –

c) vastaanottokeskuksiin, joissa on alaikäisille soveltuvia järjestelyjä;

d) muihin alaikäisille soveltuviin majoituspaikkoihin.

– –”

Direktiivi 2013/32

16 Direktiivin 2013/32 2 artiklan q alakohdassa määritellään ”myöhempi hakemus” siten, että sillä tarkoitetaan kansainvälistä suojelua koskevaa uutta hakemusta, joka tehdään sen jälkeen, kun aiemmasta hakemuksesta on tehty lainvoimainen päätös, mukaan lukien tapaukset, joissa hakija on nimenomaisesti peruuttanut hakemuksensa, ja tapaukset, joissa määrittävä viranomainen on hylännyt hakemuksen, joka on implisiittisesti peruutettu 28 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Belgian oikeus

17 Turvapaikanhakijoiden ja tiettyjen muiden ulkomaalaisryhmien vastaanotosta 12.1.2007 annetun lain (wet betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen) (Belgisch Staatsblad, 7.5.2007, s. 24027), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan (jäljempänä vastaanottolaki), 45 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Vastaanottoon oikeutetulle voidaan määrätä seuraamus, jos hän rikkoo vakavalla tavalla 19 §:ssä tarkoitettuja vastaanottoyksiköissä sovellettavia säännöksiä ja sääntöjä. Seuraamusta valittaessa on otettava huomioon rikkomisen luonne ja vakavuus sekä konkreettiset olosuhteet, joissa rikkominen on tapahtunut.

Vain seuraavat seuraamukset ovat sallittuja:

– –

7° vastaanottoyksikössä tarjottavan aineellisen tuen tilapäinen epääminen enintään yhden kuukauden ajaksi.

Seuraamukset määrää vastaanottoyksikön johtaja tai vastuuhenkilö. [Fedasilin] pääjohtajan on vahvistettava 2 momentin 7° kohdassa tarkoitettu seuraamus kolmen arkipäivän kuluessa siitä, kun vastaanottoyksikön johtaja tai vastuuhenkilö on päättänyt seuraamuksesta. Ellei seuraamusta vahvisteta tässä määräajassa, tilapäistä epäämistä koskeva seuraamus peruuntuu automaattisesti.

Seuraamuksen määrännyt viranomainen voi lieventää voimassa olevaa seuraamusta tai peruuttaa sen.

Päätös seuraamuksen määräämisestä on tehtävä objektiivisesti ja puolueettomasti, ja se on perusteltava.

Lukuun ottamatta 2 momentin 7° kohdassa tarkoitettua seuraamusta seuraamuksen täytäntöönpano ei saa missään tapauksessa johtaa tämän lain perusteella myönnetyn aineellisen tuen täydelliseen epäämiseen tai terveydenhuollon saatavuuden heikentymiseen. Edellä 2 momentin 7° kohdassa tarkoitettu seuraamus tarkoittaa, että asianomaisen henkilön ei ole mahdollista saada minkäänlaista vastaanottoa [vastaanottolain] 24 ja 25 §:ssä tarkoitettua terveydenhuoltoa lukuun ottamatta.

Edellä 2 momentin 7° kohdassa tarkoitettu seuraamus voidaan määrätä vain, jos vastaanottoyksikön järjestyssääntöjä on rikottu vakavalla tavalla siten, että vastaanottoyksikön henkilöstö tai muut asukkaat ovat joutuneet vaaraan tai vastaanottoyksikön turvallisuus tai yleinen järjestys on vaarantunut vakavasti.

Tilapäistä epäämistä koskevan seuraamuksen kohteena olevaa henkilöä on kuultava ennen seuraamuksen määräämistä.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

18 Zubair Haqbin, joka on Afganistanin kansalainen, saapui Belgiaan ilman huoltajaa olevana alaikäisenä ja haki 23.12.2015 kansainvälistä suojelua. Hänelle määrättiin edustaja, ja hänet sijoitettiin ensin Sugnyn ja myöhemmin Broechemin vastaanottokeskukseen. Tässä viimeksi mainitussa keskuksessa hän osallistui 18.4.2016 useiden eri etnistä alkuperää olleiden kyseisen keskuksen asukkaiden väliseen joukkotappeluun. Poliisi joutui tulemaan väliin tappelun lopettamiseksi, ja se otti Haqbinin kiinni sillä perusteella, että tämän katsottiin olleen yksi tappelun alkuunpanijoista. Haqbin vapautettiin seuraavana päivänä.

19 Broechemin vastaanottokeskuksen johtajan 19.4.2016 tekemällä päätöksellä, joka vahvistettiin Fedasilin pääjohtajan 21.4.2016 tekemällä päätöksellä, Haqbinilta evättiin 15 päivän ajaksi vastaanottoyksikössä tarjottava aineellinen tuki vastaanottolain 45 §:n 2 momentin 7° kohdan mukaisesti.

20 Omien lausumiensa ja edustajansa lausumien mukaan Haqbin vietti 19.–21.4. ja 24.4.–1.5.2016 yönsä eräässä Brysselin puistossa ja muut yöt ystävien tai tuttavien luona.

21 Haqbinin edustaja toimitti 25.4.2016 arbeidsrechtbank Antwerpeniin (Antwerpenin työoikeudellisten asioiden alioikeus, Belgia) hakemuksen, jossa vaadittiin tämän tuomion 19 kohdassa mainituilla päätöksillä määrätyn epäämistä koskeneen seuraamuksen keskeyttämistä. Vaatimus hylättiin, koska sitä ei pidetty erittäin kiireellisenä, sillä Haqbin ei ollut osoittanut asuvansa ulkona kadulla.

22 Haqbin sijoitettiin 4.5.2016 alkaen toiseen vastaanottokeskukseen.

23 Haqbinin edustaja nosti Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brusselissa (Brysselin hollanninkielinen työoikeudellisten asioiden alioikeus, Belgia) kanteen 19.4. ja 21.4.2016 tehtyjen päätösten kumoamiseksi ja kärsityn vahingon korvaamiseksi. Kanne hylättiin perusteettomana kyseisen tuomioistuimen 21.2.2017 antamalla ratkaisulla.

24 Haqbinin edustaja valitti ratkaisusta 27.3.2017 ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli arbeidshof Brusseliin (Brysselin työoikeudellisten asioiden ylioikeus, Belgia). Haqbin jatkoi 11.12.2017 tällä välin täysi-ikäiseksi tulleena asian ajamista omissa nimissään.

25 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä direktiivin 2013/33 20 artiklan tulkinta aiheuttaa vaikeuksia. Se toteaa, että yhteyskomitea, joka on perustettu Euroopan komission yhteyteen avustamaan jäsenvaltioita direktiivin 2013/33 täytäntöönpanossa, katsoi 12.9.2013 pitämässään kokouksessa, että tämän direktiivin 20 artiklan 4 kohdassa tarkoitetaan toisentyyppisiä seuraamuksia kuin toimenpiteitä, jotka merkitsevät aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittamista tai peruuttamista. Kyseisen komitean mielestä tällainen tulkinta johtuu direktiivin 20 artiklan 1–3 kohdassa lueteltujen niiden syiden tyhjentävyydestä, joiden perusteella aineellisia vastaanotto-olosuhteita voidaan rajoittaa tai ne voidaan peruuttaa. Raad van Staten (ylin hallintotuomioistuin, Belgia) todetaan kuitenkin katsoneen lausunnossa, jonka se antoi vastaanottolain muuttamisesta 6.7.2016 annetun lain (Belgisch Staatsblad, 5.8.2016, s. 47647), joka annettiin direktiivin 2013/33 osittaista täytäntöönpanoa varten, esitöiden yhteydessä, että mainitunlainen direktiivin 2013/33 20 artiklan tulkinta ei ole ainoa mahdollinen, kun tämän artiklan 4–6 kohdan sanamuoto ja niiden keskinäinen yhteys otetaan huomioon.

26 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan edellisessä kohdassa mainittuun tulkintakysymykseen annettava vastaus on merkityksellinen sen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisemiseksi, koska on niin, että jos direktiivin 2013/33 20 artiklaa olisi tulkittava siten, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet on mahdollista evätä vain tämän artiklan 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa muttei saman artiklan 4 kohtaan perustuvan seuraamustoimenpiteen yhteydessä, tämä seikka riittäisi sen toteamiseen, että 19.4. ja 21.4.2016 tehdyt päätökset ovat lainvastaisia ja että Fedasil teki virheen määrätessään lainvastaisen seuraamuksen.

27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo lisäksi, että ihmisarvon turvaavan elintason varmistamista kaikille hakijoille koskevan velvollisuuden, joka jäsenvaltioille asetetaan direktiivin 2013/33 20 artiklan 5 ja 6 kohdassa, konkreettinen soveltaminenkin herättää kysymyksiä. Tältä osin se toteaa erityisesti, että tämän tuomion 25 kohdassa mainituista vastaanottolain muuttamisesta 6.7.2016 annetun lain esitöistä ja erityisesti lakiehdotuksen perusteluista ilmenee, että toimivaltaisten ministerien mukaan direktiivin 2013/33 tavoite voidaan toteuttaa sillä, että hakijoilla, joilta on tilapäisesti tai lopullisesti evätty aineelliset vastaanotto-olosuhteet, on mahdollisuus kääntyä yksityisten asunnottomille tarkoitettujen ensisuojien puoleen, joista toimitetaan hakijoille luettelo.

28 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on selvitettävä, onko hakijoiden vastaanotosta vastaavan viranomaisen täytynyt ihmisarvon turvaavan elintason varmistamiseksi heille toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta turvapaikanhakijalla, jolta on seuraamuksena evätty aineelliset vastaanotto-olosuhteet, olisi kuitenkin ihmisarvon turvaava elintaso, vai voiko se tyytyä luottamaan yksityisiin avustusjärjestöihin ja puuttua asiaan vain, jos nämä eivät kykene varmistamaan tällaista elintasoa asianomaiselle henkilölle.

29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii lopuksi, että jos direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut seuraamukset voidaan toteuttaa aineellisten vastaanotto-olosuhteiden epäämisenä, voidaanko tällaiset seuraamukset määrätä alaikäiselle, erityisesti ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle.

30 Tässä tilanteessa arbeidshof Brussel on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiivin [2013/33] 20 artiklan 1–3 kohtaa tulkittava siten, että niissä määritellään tyhjentävästi tapaukset, joissa aineellisia vastaanotto-olosuhteita voidaan rajoittaa tai ne voidaan peruuttaa, vai seuraako [kyseisen direktiivin] 20 artiklan 4 ja 5 kohdasta, että oikeus aineellisiin vastaanotto-olosuhteisiin voidaan peruuttaa myös siten, että määrätään seuraamus majoitustiloja koskevien sääntöjen vakavista rikkomisista sekä törkeän väkivaltaisesta käyttäytymisestä?

2) Onko [kyseisen direktiivin] 20 artiklan 5 ja 6 kohtaa tulkittava siten, että jäsenvaltioiden on, ennen kuin ne tekevät aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittamista tai peruuttamista tai seuraamuksia koskevan päätöksen ja näiden päätösten yhteydessä, toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistetaan oikeus ihmisarvon turvaavaan elintasoon oikeuden poistamista koskevan ajanjakson ajaksi, vai voidaanko näiden säännösten mukaiset vaatimukset täyttää sellaisen järjestelmän avulla, jossa aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittamista tai peruuttamista koskevan päätöksen tekemisen jälkeen selvitetään, onko päätöksen kohteena olevalla henkilöllä ihmisarvon turvaava elintaso, ja tarvittaessa toteutetaan tuolloin korjaavia toimenpiteitä?

3) Onko [saman direktiivin] 20 artiklan 4, 5 ja 6 kohtaa luettuina yhdessä [sen] 14 ja 21–24 artiklan sekä [perusoikeuskirjan] 1, 3, 4 ja 24 artiklan kanssa tulkittava siten, että aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tilapäistä (tai lopullista) epäämistä koskeva toimenpide tai seuraamus voidaan toteuttaa alaikäisen ja erityisesti ilman huoltajaa olevan alaikäisen osalta, vai onko niin, että tällaista toimenpidettä tai seuraamusta ei ole mahdollista toteuttaa?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, pääasiallisesti, onko direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 kohtaa tulkittava siten, että jäsenvaltio voi säätää seuraamuksiksi, jotka hakijalle voidaan määrätä majoitustiloja koskevien sääntöjen vakavista rikkomisista sekä törkeän väkivaltaisesta käyttäytymisestä, direktiivin 2 artiklan f ja g alakohdassa tarkoitettujen aineellisten vastaanotto-olosuhteiden peruuttamisen tai rajoittamisen, ja mikäli tähän vastataan myöntävästi, se kysyy, millä edellytyksillä tällainen seuraamus voidaan määrätä muun muassa silloin, kun se kohdistuu saman artiklan d alakohdassa tarkoitettuun alaikäiseen ja erityisesti e alakohdassa tarkoitettuun ilman huoltajaa olevaan alaikäiseen.

32 Tältä osin on huomattava, että – kuten direktiivin 2013/33 2 artiklan f ja g alakohdassa olevista määritelmistä ilmenee – ilmaisulla ”aineelliset vastaanotto-olosuhteet” tarkoitetaan kaikkia jäsenvaltioiden mainitun direktiivin mukaisesti hakijoiden hyväksi toteuttamia toimenpiteitä, joihin kuuluvat majoitus, ruoka ja vaatetus luontoissuorituksina, rahallisena etuutena tai maksukuponkien muodossa tai niiden yhdistelmänä sekä päivittäisiin menoihin tarkoitettu raha.

33 Direktiivin 2013/33 17 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet ovat hakijoiden saatavilla, kun he hakevat kansainvälistä suojelua, ja että tätä varten toteutettavilla toimenpiteillä tarjotaan hakijoille riittävä elintaso, jolla taataan heidän toimeentulonsa ja suojellaan heidän fyysistä terveyttään ja mielenterveyttään.

34 Direktiivin 21 artiklassa tarkoitetuista ”haavoittuvassa asemassa olevista henkilöistä” – joihin kuuluvat ilman huoltajaa olevat alaikäiset, jollainen myös Haqbin oli silloin, kun häneen kohdistettiin pääasiassa kyseessä oleva seuraamus – direktiivin 17 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että heille ”taataan” mainitunlainen elintaso.

35 Jäsenvaltioiden velvollisuus varmistaa, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet ovat hakijoiden saatavilla, ei kuitenkaan ole ehdoton. Unionin lainsäätäjä on nimittäin säätänyt direktiivin 2013/33 III lukuun sisältyvässä 20 artiklassa – sekä kyseisen luvun että tämän artiklan otsikkona on ”Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittaminen tai peruuttaminen” – tapauksista, joissa näitä olosuhteita voidaan rajoittaa tai ne voidaan peruuttaa.

36 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, kyseisen artiklan kolmessa ensimmäisessä kohdassa viitataan nimenomaisesti ”aineellisiin vastaanotto-olosuhteisiin”.

37 Tältä osin direktiivin 20 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat rajoittaa aineellisia vastaanotto-olosuhteita tai asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa peruuttaa ne, jos hakija poistuu asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen hänelle määräämästä asuinpaikasta ilman lupaa tai ilmoittamatta poistumisesta kyseiselle viranomaiselle, laiminlyö turvapaikkamenettelyyn liittyvän ilmoittautumisvelvollisuutensa tai ei ole noudattanut pyyntöä toimittaa tietoja tai kutsua saapua turvapaikkamenettelyä koskevaan henkilökohtaiseen haastatteluun tai tekee direktiivin 2013/32 2 artiklan q alakohdassa tarkoitetun ”myöhemmän hakemuksen”.

38 Direktiivin 2013/33 20 artiklan 2 kohdassa säädetään, että aineellisia vastaanotto-olosuhteita voidaan rajoittaa, jos todetaan, että hakija on ilman perusteltua syytä jättänyt tekemättä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen kyseiseen jäsenvaltioon saavuttuaan heti, kun hakemuksen teon olisi voitu kohtuudella katsoa olevan käytännössä mahdollista.

39 Lisäksi direktiivin 2013/33 20 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat rajoittaa aineellisia vastaanotto-olosuhteita tai peruuttaa ne, jos hakija on kätkenyt varoja ja saanut näin ollen aiheetonta etua kyseisistä myönnetyistä olosuhteista.

40 Direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 kohdassa puolestaan säädetään, että jäsenvaltiot voivat määrätä ”seuraamuksia”, joita sovelletaan, jos hakija on vakavasti rikkonut majoitustiloja koskevia sääntöjä tai käyttäytynyt törkeän väkivaltaisesti.

41 Direktiivissä 2013/33 ei määritellä muun muassa sen 20 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”seuraamus” eikä siinä täsmennetä, millaisia seuraamuksia hakijalle voidaan määrätä tämän säännöksen nojalla, joten jäsenvaltioilla on harkintavaltaa kyseisten seuraamusten määrittämisessä.

42 Koska direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 kohdan sanamuoto ei sellaisenaan mahdollista vastausta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin, sellaisina kuin ne ovat uudelleen muotoiltuina tämän tuomion 31 kohdassa, kyseistä säännöstä tulkittaessa on otettava huomioon sen asiayhteys sekä mainitun direktiivin yleinen rakenne ja tarkoitus (ks. analogisesti tuomio 16.7.2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Erityisesti siitä, voiko direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ”seuraamus” koskea ”aineellisia vastaanotto-olosuhteita”, on huomattava yhtäältä, että toimenpide, jolla aineellisia vastaanotto-olosuhteita rajoitetaan tai ne peruutetaan hakijan osalta majoitustiloja koskevien sääntöjen rikkomisen tai törkeän väkivaltaisen käyttäytymisen takia, merkitsee – kun sen tarkoitus ja kyseiselle

hakijalle aiheutuvat epäedulliset seuraukset otetaan huomioon – ”seuraamusta” tämän ilmauksen yleisessä merkityksessä, ja toisaalta on huomattava, että mainittu säännös sisältyy kyseisen direktiivin III lukuun, joka koskee mainitunlaisten olosuhteiden rajoittamista tai peruuttamista. Tästä seuraa, että säännöksessä tarkoitetut seuraamukset voivat lähtökohtaisesti koskea aineellisia vastaanotto-olosuhteita.

44 On totta, että jäsenvaltioiden mahdollisuudesta joko rajoittaa aineellisia vastaanotto-olosuhteita tai peruuttaa ne säädetään nimenomaisesti vain direktiivin 2013/33 20 artiklan 1–3 kohdassa, jotka koskevat pääasiallisesti – kuten direktiivin johdanto-osan 25 perustelukappaleesta ilmenee – tilanteita, joille on ominaista se riski, että hakijat käyttävät tässä direktiivissä perustettua vastaanottojärjestelmää väärin. Kyseisen artiklan 4 kohdassa ei kuitenkaan nimenomaisesti suljeta pois sitä, että seuraamus voisi koskea aineellisia vastaanotto-olosuhteita. Lisäksi on todettava komission tavoin, että jos jäsenvaltioilla on mahdollisuus toteuttaa näihin olosuhteisiin kohdistuvia toimenpiteitä suojautuakseen vastaanottojärjestelmän väärinkäytön riskiltä, niillä on samoin oltava tällainen mahdollisuus majoitustiloja koskevien sääntöjen vakavan rikkomisen tai törkeän väkivaltaisen käyttäytymisen tapauksessa, koska tällaiset teot nimittäin voivat häiritä yleistä järjestystä sekä vaarantaa henkilöiden ja omaisuuden turvallisuuden.

45 On kuitenkin huomattava, että direktiivin 2013/33 20 artiklan 5 kohdan mukaan kunkin tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetun seuraamuksen on oltava objektiivinen, puolueeton, perusteltu ja oikeassa suhteessa hakijan henkilökohtaiseen tilanteeseen ja sillä on aina säilytettävä terveydenhuollon saatavuus ja ihmisarvon turvaava elintaso hakijalle.

46 Siltä osin kuin on erityisesti kyse ihmisarvon turvaavan elintason säilyttämistä koskevasta vaatimuksesta, direktiivin 2013/33 johdanto-osan 35 perustelukappaleesta ilmenee, että tämän direktiivin tarkoituksena on varmistaa, että ihmisarvoa kunnioitetaan täysimääräisesti ja että muun muassa perusoikeuskirjan 1 artiklan soveltamista edistetään, ja direktiivi on pantava täytäntöön tämän mukaisesti. Mainitussa artiklassa tarkoitettu ihmisarvon kunnioittaminen edellyttää tässä yhteydessä, ettei asianomainen henkilö ole sellaisessa äärimmäisessä aineellisessa puutteessa, jossa hän ei kykene täyttämään edes kaikkein perustavanlaatuisimpia tarpeitaan, kuten asumiseen, ravintoon, vaatetukseen ja puhtauteen liittyviä tarpeita, ja joka vahingoittaa siten hänen fyysistä tai henkistä terveyttään tai saattaa hänet ihmisarvon vastaiseen alennustilaan (ks. vastaavasti tuomio 19.3.2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, 92 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Sellaisen seuraamuksen määrääminen, jossa olisi kyse siitä, että pelkän direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun syyn perusteella peruutetaan – vaikka vain tilapäisestikin – kaikki aineelliset vastaanotto-olosuhteet tai asumiseen, ravintoon tai vaatetukseen liittyvät aineelliset vastaanotto-olosuhteet, ei sopisi yhteen direktiivin 20 artiklan 5 kohdan kolmannesta virkkeestä johtuvan sen velvoitteen kanssa, joka on varmistaa hakijalle ihmisarvon turvaava elintaso, koska kyseinen seuraamus veisi hakijalta mahdollisuuden täyttää edellisessä kohdassa täsmennetyn kaltaiset kaikkein perustavanlaatuisimmat tarpeensa.

48 Tällainen seuraamus tarkoittaisi lisäksi sitä, että jätettäisiin huomiotta direktiivin 2013/33 20 artiklan 5 kohdan toiseen virkkeeseen sisällytetty oikeasuhteisuuden vaatimus siltä osin kuin ankarimmillakaan seuraamuksilla, jotka on tarkoitettu rikosoikeudelliseksi rangaistukseksi direktiivin 20 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista rikkomisista tai käyttäytymisistä, ei voida viedä hakijalta mahdollisuutta täyttää kaikkein perustavanlaatuisimmat tarpeensa.

49 Tällaista näkökohtaa ei kyseenalaista se ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsema seikka, että hakijalle, jolta evätään seuraamuksena pääsy vastaanottokeskukseen Belgiassa, toimitettaisiin tällaisen seuraamuksen määräämisajankohtana luettelo sellaisista yksityisistä asunnottomille tarkoitetuista ensisuojista, jotka voisivat ottaa hänet vastaan. Jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät nimittäin voi tyytyä toimittamaan hakijalle, jolta on hänelle määrättynä

seuraamuksena evätty pääsy vastaanottokeskukseen, luetteloa niistä vastaanottoyksiköistä, joiden puoleen hän voisi kääntyä saadakseen niissä aineelliset vastaanotto-olosuhteet, jotka vastaisivat tällaisia häneltä peruutettuja olosuhteita.

50 Päinvastoin on yhtäältä niin, että direktiivin 2013/33 20 artiklan 5 kohdassa säädetty velvollisuus varmistaa ihmisarvon turvaava elintaso merkitsee sitä, että jäsenvaltioiden on juuri verbin ”varmistaa” käytön johdosta taattava tällainen elintaso jatkuvasti ja keskeytyksettä. Toisaalta jäsenvaltioiden viranomaisten on taattava sellaisen pääsyn myöntäminen aineellisiin vastaanotto-olosuhteisiin, jolla kyseinen elintaso voidaan varmistaa, valvotusti ja omalla vastuullaan myös silloin, kun ne tarvittaessa turvautuvat luonnollisiin henkilöihin tai yksityisiin oikeushenkilöihin kyseisen velvollisuuden panemiseksi täytäntöön näiden viranomaisten alaisuudessa.

51 Sellaisen seuraamuksen osalta, jossa on kyse siitä, että direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun syyn perusteella rajoitetaan aineellisia vastaanotto-olosuhteita ja myös peruutetaan päivittäisiin menoihin tarkoitetun rahan saaminen tai rajoitetaan sitä, toimivaltaisten viranomaisten asiana on varmistaa kaikissa olosuhteissa se, että direktiivin 20 artiklan 5 kohdan mukaisesti tällainen seuraamus on – kun hakijan henkilökohtainen tilanne sekä kaikki tapauksen olosuhteet otetaan huomioon – suhteellisuusperiaatteen mukainen ja ettei sillä loukata hakijan ihmisarvoa.

52 On vielä täsmennettävä, että jäsenvaltiot voivat direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa määrätä tapauksen olosuhteiden mukaan ja sillä edellytyksellä, että direktiivin 20 artiklan 5 kohdassa asetettuja vaatimuksia noudatetaan, seuraamuksia, joista ei seuraa, että hakija menettäisi aineelliset vastaanotto-olosuhteet; hänet voidaan esimerkiksi pitää erillisessä vastaanottokeskuksen osassa siten, että häneltä kielletään yhteydet tiettyihin vastaanottokeskuksen asukkaisiin, tai hänet voidaan siirtää toiseen vastaanottokeskukseen tai muuhun direktiivin 18 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuun majoitukseen. Direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 ja 5 kohta eivät myöskään estä hakijan ottamista säilöön direktiivin 8 artiklan 3 kohdan e alakohdan nojalla, kunhan direktiivin 8–11 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

53 Lopuksi on täsmennettävä, että kun hakija on, kuten pääasiassa, ilman huoltajaa oleva alaikäinen eli direktiivin 2013/33 21 artiklassa tarkoitettu ”haavoittuvassa asemassa oleva henkilö”, jäsenvaltioiden viranomaisten on direktiivin 20 artiklan 4 kohtaan perustuvia seuraamuksia määrätessään otettava tarkasti huomioon – kuten direktiivin 20 artiklan 5 kohdan toisesta virkkeestä ilmenee – alaikäisen henkilökohtainen tilanne sekä suhteellisuusperiaate.

54 Lisäksi direktiivin 2013/33 23 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että jäsenvaltioiden on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu pannessaan täytäntöön tämän direktiivin alaikäisiä koskevia säännöksiä. Kyseisen 23 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on lapsen etua arvioidessaan otettava huomioon erityisesti sellaisia tekijöitä kuin alaikäisen hyvinvointi ja sosiaalinen kehitys, ottaen erityisesti huomioon hänen taustansa, sekä häntä koskevat turvallisuusnäkökohdat. Direktiivin johdanto-osan 35 perustelukappaleessa korostetaan myös, että direktiivin tarkoituksena on varmistaa, että muun muassa perusoikeuskirjan 24 artiklan soveltamista edistetään, ja direktiivi on pantava täytäntöön tämän mukaisesti.

55 Tässä asiayhteydessä on tämän tuomion 47–52 kohdassa esitettyjen yleisten näkökohtien lisäksi kiinnitettävä kaikissa olosuhteissa erityistä huomiota alaikäisen tilanteeseen, kun määrätään seuraamus direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 kohdan nojalla, luettuna yhdessä tämän artiklan 5 kohdan kanssa. Nämä kaksi säännöstä eivät myöskään ole esteenä sille, että jäsenvaltion viranomaiset päättävät uskoa asianomaisen alaikäisen nuorten suojelusta vastaavien palvelujen tai lainkäyttöviranomaisten vastuulle.

56 Esitettyihin kysymyksiin on vastattava kaiken edellä esitetyn perusteella, että direktiivin 2013/33 20 artiklan 4 ja 5 kohtaa, luettuina perusoikeuskirjan 1 artiklan valossa, on tulkittava siten, että jäsenvaltio ei voi säätää seuraamuksena, joka hakijalle voidaan määrätä majoitustiloja koskevien sääntöjen vakavista rikkomisista sekä törkeän väkivaltaisesta käyttäytymisestä, sellaista seuraamusta,

jolla vain tilapäisestikin peruutettaisiin direktiivin 2 artiklan f ja g alakohdassa tarkoitetut majoitukseen, ruokaan tai vaatetukseen liittyvät aineelliset vastaanotto-olosuhteet, kun tällaisen seuraamuksen vaikutuksesta hakija menettäisi mahdollisuuden täyttää kaikkein perustavanlaatuisimmat tarpeensa. Muiden kyseiseen 20 artiklan 4 kohtaan perustuvien seuraamusten määräämisessä on kaikissa olosuhteissa noudatettava mainitun artiklan 5 kohdassa säädettyjä edellytyksiä, muiden muassa niitä, jotka koskevat suhteellisuusperiaatteen ja ihmisarvon kunnioittamista. Ilman huoltajaa olevan alaikäisen osalta nämä seuraamukset on määrättävä muun muassa perusoikeuskirjan 24 artiklan perusteella siten, että otetaan erityisesti huomioon lapsen etu.

Oikeudenkäyntikulut

57 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/33/EU 20 artiklan 4 ja 5 kohtaa, luettuina Euroopan unionin perusoikeuskirjan 1 artiklan valossa, on tulkittava siten, että jäsenvaltio ei voi säätää seuraamuksena, joka hakijalle voidaan määrätä majoitustiloja koskevien sääntöjen vakavista rikkomisista sekä törkeän väkivaltaisesta käyttäytymisestä, sellaista seuraamusta, jolla vain tilapäisestikin peruutettaisiin direktiivin 2 artiklan f ja g alakohdassa tarkoitetut majoitukseen, ruokaan tai vaatetukseen liittyvät aineelliset vastaanotto-olosuhteet, kun tällaisen seuraamuksen vaikutuksesta hakija menettäisi mahdollisuuden täyttää kaikkein perustavanlaatuisimmat tarpeensa. Muiden kyseiseen 20 artiklan 4 kohtaan perustuvien seuraamusten määräämisessä on kaikissa olosuhteissa noudatettava mainitun artiklan 5 kohdassa säädettyjä edellytyksiä, muiden muassa niitä, jotka koskevat suhteellisuusperiaatteen ja ihmisarvon kunnioittamista. Ilman huoltajaa olevan alaikäisen osalta nämä seuraamukset on määrättävä muun muassa perusoikeuskirjan 24 artiklan perusteella siten, että otetaan erityisesti huomioon lapsen etu.

Allekirjoitukset